

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва інституту/факультету)

Кафедра комп'ютерних систем та мереж

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Cybersecurity Cisco

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-наукова програма – “Комп'ютерна інженерія”

технологій інтернету речей та кіберфізичних систем”

Спеціальність 123 – Комп'ютерна інженерія

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань 12 – Інформаційні технології

(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва факультету / інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання – українська

(мова, на якій читається дисципліна)

Розробники: Іванущак Наталія Михайлівна, асистент кафедри КСМ, кандидат техн. наук,

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <https://csn.chnu.edu.ua>,

<https://csn.chnu.edu.ua/employees/ivanushhak-nataliya-myhajlivna/>

Контактний тел. +(38) 0372 50 94 32 (кафедра КСМ) – Іванущак Н.М.

E-mail: n.ivanuschak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в мережній академії Cisco <https://lms.netacad.com/course/view.php?id=998606>

Консультації *on-line*: середа з 17.00 до 18.00

1. Анотація дисципліни

Курс «Cybersecurity Cisco» призначений для розширення компетентностей випускників спеціальності 123 - Комп'ютерна інженерія для набуття студентами базових знань засобів захисту інформації, забезпечення оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання; використання програмно-апаратних методів для побудови систем захисту.

2. Мета навчальної дисципліни: надання студентам необхідної теоретичної та практичної підготовки для того, щоб вміти: використовувати законодавчу та нормативно-правову бази, а також вимоги відповідних, в тому числі і міжнародних, стандартів та практик щодо безпечного здійснення професійної діяльності; аналізувати та виявляти загрози інформації, а також проводити реалізацію алгоритмів шифрування та дешифрування даних; аналізувати наслідки кібератак; знати різні категорії вразливостей програмного та апаратного забезпечення і систем безпеки; описати, які технології, продукти і процедури використовуються для захисту конфіденційності, забезпечення цілісності та високої доступності; пояснити, як професіонали кібербезпеки використовують технології, процеси та процедури для захисту всіх компонентів мережної інфраструктури; розробляти моделі загроз інформації та моделі порушників інформаційної безпеки.

3. Пререквізити. Для коректного розуміння і засвоєння матеріалу даного курсу слухачі повинні попередньо пройти курси: криптографія та побудова систем безпеки, захист інформації в комп'ютерних системах, комп'ютерні мережі, комп'ютерний захист фінансової інформації. Доцільно також мати певні уявлення з архітектури комп'ютерів, основ баз даних, програмування.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

4.1. Знати: найновіші досягнення в галузі захисту інформації; характеристики основних підсистем ідентифікації та аутентифікації; характеристики основних механізмів доступу; характеристики підсистем захисту основних класів операційних систем; основні принципи формування політики безпеки підприємства; основні канали витоку інформації та методи боротьби з ним; критерії захищеності автоматизованих систем; характеристики основних стандартних профілів захищеності автоматизованих систем; основні характеристики захищених протоколів передавання даних.

4.2. Вміти: здійснювати оцінювання можливості реалізації потенційних загроз інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах та ефективності використання комплексів засобів захисту в умовах реалізації загроз різних класів; здійснювати оцінювання можливості несанкціонованого доступу до елементів інформаційно-телекомунікаційних систем; застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки елементів інформаційно-телекомунікаційних

систем; вирішувати задачі управління процесами відновлення штатного функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем з використанням процедур резервування згідно встановленої політики безпеки.

4.3. Набути компетентностей:

ЗК - загальних

- ЗК1. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК – фахових (спеціальних)

- СК1. Здатність до визначення технічних характеристик, конструктивних особливостей, застосування і експлуатації програмних, програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем та мереж різного призначення.
- СК3. Здатність проектувати комп'ютерні системи та мережі з урахуванням цілей, обмежень, технічних, економічних та правових аспектів.
- СК4. Здатність будувати та досліджувати моделі комп'ютерних систем та мереж.
- СК5. Здатність будувати архітектуру та створювати системне і прикладне програмне забезпечення комп'ютерних систем та мереж.
- СК6. Здатність використовувати та впроваджувати нові технології, включаючи технології розумних, мобільних, зелених і безпечних обчислень, брати участь в модернізації та реконструкції комп'ютерних систем та мереж, різноманітних вбудованих і розподілених додатків, зокрема з метою підвищення їх ефективності.
- СК9. Здатність представляти результати власних досліджень та/або розробок у вигляді презентацій, науково-технічних звітів, статей і доповідей на науково-технічних конференціях.
- СК10. Здатність ідентифікувати, класифікувати та описувати роботу програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем, мереж та їхніх компонентів.

ПРН - програмних результатів навчання

- РН2. Знаходити необхідні дані, аналізувати та оцінювати їх.
- РН3. Будувати та досліджувати моделі комп'ютерних систем і мереж, оцінювати їх адекватність, визначати межі застосовності.
- РН6. Аналізувати проблематику, ідентифікувати та формулювати конкретні проблеми, що потребують вирішення, обирати ефективні методи їх вирішення.
- РН7. Вирішувати задачі аналізу та синтезу комп'ютерних систем та мереж.
- РН8. Застосовувати знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення і правил експлуатації програмно-технічних засобів комп'ютерних систем та мереж для вирішення складних задач комп'ютерної інженерії та дотичних проблем.
- РН11. Приймати ефективні рішення з питань розроблення, впровадження та експлуатації комп'ютерних систем і мереж, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Cybersecurity Cisco</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1(5)	2(10)	4	120	2	15	-	-	15	90	-	залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 0,33 ((15+15)/90);

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Напрями забезпечення кібербезпеки														
Тема 1. Основні положення забезпечення кібербезпеки.	14	2	-	2	-	10								
Тема 2. Технологічні аспекти забезпечення кібербезпеки інформаційних систем	14	2	-	2	-	10								
Тема 3. Кібербезпека - загрози, вразливості та атаки	14	2	-	2	-	10								
Тема 4. Захист домену кібербезпеки.	14	2	-	2	-	10								
Разом за змістовим модулем 1	56	8	-	8	-	40								
Змістовий модуль 2. Технологічні рішення щодо забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності														
Тема 5. Мистецтво захисту таємниць.	19	2	-	2	-	15								
Тема 6. Мистецтво забезпечення цілісності даних.	19	2	-	2	-	15								
Тема 7. Концепція п'яти дев'яток.	26	3	-	3	-	20								
Разом за змістовим модулем 2	64	7	-	7	-	50								
Усього годин	120	15	-	15	-	90								

5.3. Тематика лабораторних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Комунікація у кібер-світі	2
2.	Вивчення аутентифікації, авторизації та обліку	2
3.	Налаштування транспортного режиму VPN	2
4.	Брандмауери на сервері та ACL на маршрутизаторі	2
5.	Вивчення шифрування файлів і даних	3
6.	Використання перевірок цілісності файлів та даних	3
7.	Резервування маршрутизаторів і комутаторів	3
	Разом	15

Примітка. Методичні рекомендації та завдання до лабораторних робіт доступні на інтернет-ресурсі Академії CISCO Cybersecurity Essentials :
<https://www.netacad.com/courses/cybersecurity/cybersecurity-essentials>

Програмне забезпечення для виконання лабораторних робіт: середовище програмування Cisco Packet Tracer.

5.4. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дії у кіберпросторі та напрями забезпечення кібербезпеки України	10
2	Забезпечення цілісності баз даних	10
3	Впровадження заходів аварійного відновлення	10
4	Укріплення захисту серверів та мереж	15
5	Домени кібербезпеки.	15
6	Розуміння етики роботи у кібербезпеці, цивільний захист та безпека праці.	15
7	Організаційний рівень безпеки та підготовки фахівців з кібербезпеки	15
	Разом	90

6. Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні.

Формами поточного контролю рівня знань є усна та письмова відповідь студента при захисті виконаних лабораторних робіт, кількість отриманих балів при виконанні тестового завдання, а також письмова відповідь при написанні модульних контрольних робіт. Формами підсумкового контролю рівня знань є усна та письмова відповідь студента при здачі іспиту.

6.1. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним

запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання: національна та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ECTS)

Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії	Пояснення	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінний рівень компетентностей у межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними недоліками	відмінно	90 – 100	відмінно
B	Достатньо високий рівень компетентностей у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	дуже добре	80-89	добре
C	В цілому добрий рівень компетентностей із незначною кількістю помилок	добре	70-79	
D	Посередній рівень компетентностей із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	60-69	задовільно
E	Мінімально можливий допустимий рівень компетентностей	достатньо	50-59	
FX	Незадовільний рівень компетентностей, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	(незадовільно) з можливістю повторного складання	35-49	незадовільно
F	Дуже поганий рівень компетентностей, що вимагає повторного вивчення дисципліни	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	1-34	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				30	100
T1	T2	T3	T4	M1	T5	T6	T7	M2		
5	5	5	5	10	10	10	10	10		

6.2. Перелік тем і розподіл максимально можливої кількості балів, які отримують студенти за виконання всіх видів навчальної діяльності

Змістовий модуль 1. Напрями забезпечення кібербезпеки

T1. Основні положення забезпечення кібербезпеки (виконання та захист лабораторної роботи №1 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до

лабораторної роботи – 5 балів).

T2. Технологічні аспекти забезпечення кібербезпеки (виконання та захист лабораторної роботи № 2 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 5 балів).

T3. Кібербезпека - загрози, вразливості та атаки (виконання та захист лабораторної роботи № 3 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 5 балів).

T4. Захист домену кібербезпеки (виконання та захист лабораторної роботи № 4 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 5 балів).

M1 – модульна контрольна робота №1 (10 балів)

Змістовий модуль 2. Технологічні рішення щодо забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності

T5. Мистецтво захисту таємниць (виконання та захист лабораторної роботи № 5 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 10 балів).

T6. Мистецтво забезпечення цілісності даних (виконання та захист лабораторної роботи № 6 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 10 балів).

T7. Концепція п'яти дев'яток (виконання та захист лабораторної роботи № 7 на основі лекційного матеріалу та методичних вказівок до лабораторної роботи – 10 балів).

M2 – модульна контрольна робота №2 (10 балів).

Підсумковий контроль (**іспит**) – 30 балів: здійснюється виконання фінальної контрольної роботи на курсі Академії CISCO Cybersecurity Essentials. **Сумарна кількість балів – 100.**

6.3. Умови зарахування результатів неформальної освіти

Студент, згідно Положення ЧНУ «Про неформальну освіту» може отримати додаткові бали, або бути звільненим від окремих видів роботи з окремих тем, якщо у нього наявні сертифікати про неформальну освіту з проблем, які вивчаються на дисципліні «Комп'ютерні системи штучного інтелекту».

Також, як виконані види роботи з відповідних тем зараховуються студенту бали за наукові публікації у матеріалах науково-практичних конференцій та фахових чи апробаційних виданнях.

7. Рекомендована література

Фахова (основна)

1. Даник Ю.Г. Основи кібербезпеки та кібероборони: підручник / Ю.Г.Даник, П.П. Воробієнко, В.М. Чернега. – О.: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. – 228 с. ISBN 978-617-582-064-3

2. Дудатьєв А. В. Захист комп'ютерних мереж. Теорія та практика. Навчальний посібник / Дудатьєв А. В., Войтович О. П., Каплун В. А.- Вінниця ВНТУ, 2010.-219 с.
3. Бурячок В. Л. Інформаційний та кіберпростори : проблеми безпеки, методи та засоби боротьби. Навчальний посібник / В. Л. Бурячок, С.В. Толюпа, В.В. Семко, Л.В. Бурячок, П.М. Складанний, Н.В. Лукова-Чуйко - К. : ДУТ- КНУ, 2016.-178 с.
4. Кавун С. В. Інформаційна безпека : навч. посіб. Ч.1 / С. В. Кавун, В. В. Носов, О. В. Манжай. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 352с. – Бібліогр.: с. 338-349. – ISBN 978-966-676-281-1.

Допоміжна

1. Кібербезпека в інформаційному суспільстві: Інформаційно-аналітичний дайджест / відп. ред. О. Довгань; упоряд. О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України; Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – К., 2019. – Ноб (червень). – 71с.
2. Даник Ю. Г. Основи кібернетичної безпеки: монографія / Ю. Г. Даник, Р. В. Гришук; за заг. ред. проф. Ю. Г. Даника. – Житомир: ЖНАЕУ, 2016. – 636 с.
3. Даник Ю. Г. Визначення сутності та змісту кібернетичної загрози / Ю.Г. Даник, В. І. Шестаков, С. В. Чернишук // Проблеми створення, випробування та експлуатації складних інформаційних систем: зб. наук.праць. – Житомир: ЖВІНАУ, 2012. – Спецвипуск 2. – С. 5-1
4. Присяжнюк М. М. Особливості забезпечення кібербезпеки / М. М. Присяжнюк, Є. І. Цифра // Реєстрація, зберігання та обробка даних. – 2017. – Т. 19. – No 2. –С. 61 – 68.
5. Указ Президента України від 15 березня 2016 року No 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 27 січня 2016 року "Про Стратегію кібербезпеки України".
6. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» // Відомості Верховної Ради України, 2017. – No 45. – Ст.403.
7. Закон України «Про оборону України» // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – No 45. – Ст.403.

8. Інформаційні ресурси

1. <https://csn.chnu.edu.ua/about-us/ok-rivni/>
2. <https://csn.chnu.edu.ua/spetsialnist-123-komp-yuterna-inzheneriya-opp-komp-yuterna-inzheneriya-magistratura-1-5-r/>
3. Cisco -Україна. Режим доступу: <https://www.cisco.com>
4. Annual Threat Reports. Режим доступу: <https://www.fireeye.com/current-threats/annual-threat-report.html>
5. European union agency for cybersecurity. Режим доступу: <https://www.enisa.europa.eu> .
6. Cybersecurity Essentials. Інтернет-ресурс Академії CISCO, Режим доступу: <https://www.netacad.com/courses/cybersecurity/cybersecurity-essentials> .